

LUSAKERT I: Erevan'ın kuzeyinde bulunur. Lusakert I kaya sığınağında 1970-1971 yıllarında kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Burada sekiz değişik Paleolitik katmanda toplam altı kültürel tabaka açığa çıkarılmıştır. Paleolitik taş aletlerin tamamına yakını obsidiyendendir. Levallois teknolojisi baskındır. Buluntular, Moustérien geleneğine aittir. En alt tabakalarda (altıncı tabaka, F-H katmanları) zengin bir moustérien buluntu topluluğu bulunur. Burada kenar kazıyıcılar, Erevan uçları, büyük dilgi parçaları ve küt uçlar, uçlu levallois çekirdekler, dörtgen çekirdeklerin bulunduğu bir levallois gelenek hâkimdir. Yongalar görelî olarak az sayıdadır. Beşinci tabakada façetalı olmayan ve levallois olmayan bir işleyim bulunur. Çekirdekler disktenir ya da sadece bir yüzden yongalanmışlardır. Çontuklular ve dişlemeliler boldur. Uçlar (Tayac uçları?) ve çeşitli moustérien uçlar mevcuttur. İki yüzeyliler de çok sayıdadır. Pseudo-levallois uçları bulunmaz, doğal sırtlı parçalar seyrekler. Dördüncü tabaka da beşinciye benzer. Tayac uçları daha boldur, iri aletler daha azdır ve sırtlı bıçaklar sayıca fazladır. Bu tabaka bulunan bir at dişi, radyokarbon ölçümüyle günümüzden önce 26.920 ±220 yıllarına tarihlendirilmiştir. Ancak bu sorunlu bir tarihlemedir. Çünkü bu tarihler Üst Paleolitik tarihleridir, fakat Lusakert I'in dördüncü tabakası moustérien karakterlidir. Üçüncü tabakadaki moustérien'de uçlar ve dilgiler baskındır. Ayrıca "micromoustérien" denilen bir bileşen de vardır. Çekirdekler genellikle uzundur, her zaman bir tek yüzden yongalanmışlardır ve net olarak levallois özelliklidirler. Aletlerin yarısı kenar kazıyıcılar, çeyreği de düzeltili levallois uçlarıdır. İkinci tabakada kenar kazıyıcılar daha azdır (yaklaşık %5). Çekirdekler çoğunlukla levallois tekniği özelliklerini gösterir. Dilgiler ürünlerin çeyreğini oluşturur. Birinci tabakada buluntular daha azdır. Ancak levallois tekniğin kullanıldığı bir moustérien mevcuttur. Buradaki dilgisel ürünlerin baskın olduğu işleyimlerin son buzul çağının erken dönemlerindeki bir buzul-arasına tarihlenmesi olasıdır. Buradaki dişlemeli işleyimlerin, "Dişlemeli Moustérien" olarak adlandırılması ve son buzul çağının ortalarına tarihlendirilmesi söz konusudur.

Lusakert I'deki tüm tabakalarda değişik moustérien gelenekleri mevcuttur. Genel olarak çekirdeklerde distal çıkarımlar bulunmaz. Distal dışbükeylik vurma düzleminden eğri ara parçalar çıkarılmasıyla oluşturulur. Bu ara parçalar dalmalı çıkarımlar olabilir.